

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Rozenberg S.O. te MOL

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	125831-125799-125807-125823
Instellingsnummer	125823
Instelling	Rozenberg S.O.
Directeur	Kristof SCHEPERS
Adres	Rozenberg 2 - 2400 MOL
Telefoon	014-31.33.43
Fax	014-31.99.52
E-mail	info@rozenbergmol.be
Website	http://www.rozenbergmol.be
Bestuur van de instelling	VZW Katholiek Secundair Onderwijs Mol
Adres	Kruisven 23 - 2400 MOL
Scholengemeenschap	SGKSO Mol
Adres	Kruisven 23 - 2400 MOL
CLB	Vrij CLB Kempen
Adres	Korte Begijnenstraat 18 - 2300 TURNHOUT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	03-11-2014, 04-11-2014, 05-11-2014, 06-11-2014, 07-11-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	07-11-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	16-12-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jos VERMIJL
Teamleden	Lieve CLAES, Marc D'HOOP, Elly DE KEYSER, Hilde DE RIJBEL, Walter VAN DEN BRANDT, Robert VANDEPUT, Liesbet WAUMANS, Ingrid VAN CAUTER, Martine ZAMAN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	8
3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037).....	10
3.1.1.3 Sociale en technische vorming in het tweede leerjaar van de eerste graad (D/2001/0279/027).....	12
3.1.1.4 Socio-economische initiatie in de basisoptie Moderne wetenschappen van het tweede leerjaar van de eerste graad (leerplan D/2011/7841/009).....	13
3.1.1.5 Techniek in het eerste leerjaar van de A-stroom en de basisopties Moderne wetenschappen en Sociale en Technische Vorming (D/2010/7841/017).....	15
3.1.1.6 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2011/7841/038 en D/2012/7841/080)	16
3.1.1.7 Frans in tso tweede graad in de studierichtingen Lichamelijke opvoeding en sport, Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen (leerplan D/2012/7841/057) ...	19
3.1.1.8 Wiskunde in tso tweede graad (leerplan D/2002/0279/048d)	21
3.1.1.9 Geschiedenis in tso derde graad (leerplan D/2003/0279/006)	23
3.1.1.10 Opvoedkunde, stage en verzorging in het tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (D/2002/0279/041)	25
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	27
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	28
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	29
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	30
4.1 Leerbegeleiding	30
4.2 Evaluatiepraktijk.....	32
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	34
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	36
6.1 Wat doet de school goed?.....	36
6.2 Wat kan de school verbeteren?	36
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	36
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	37
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De school Rozenberg Secundair Onderwijs, verder in het verslag 'de school' genoemd, wil vanuit haar evangelische inspiratie en in de geest van de Zusters van Sint-Vincentius a Paulo van Gijzegem, een uitdaging bieden voor de sterkere leerlingen en bijzondere aandacht geven aan degenen die het moeilijk hebben. De school wil innovatief kwaliteitsonderwijs aanbieden, gericht op de individuele talenten en interesses van elke leerling. De schoolvisie zit vervat in de slagzin 'Groots in leven en leren'. De school is administratief opgesplitst in vier entiteiten, met de administratieve nummers 125799, 125807, 125823 en 125831. Deze entiteiten vormen samen één pedagogische eenheid met (basis)opties in de eerste graad en studierichtingen in het algemeen en technisch secundair onderwijs (aso en tso). Om deze reden worden de algemene deelverslagen rond 'samenvatting', en 'algemeen beleid' met identieke inhoud in de vier entiteiten opgenomen.

De school behoort tot de scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Mol (SG KSOM). Deze biedt een zeer brede eerste graad aan, die verspreid zit over vier campussen in Mol. Sinds 2011 -2012 is er een verregaande schooloverstijgende samenwerking in de eerste graad op basis van specifieke modules. Het doel is om de leerlingen een optimale schoolloopbaan aan te bieden. Alle externe communicatie rond de eerste graad vertrekt vanuit de scholengemeenschap en is eenduidig voor alle scholen.

Het beleid van de school kenmerkt zich door een participatieve en emancipatorische leiderschapsstijl. De schoolvisie is duidelijk en wordt vrij breed gedragen.

De school slaagt er goed in om de opvoeding op een doelgerichte en doeltreffende wijze vorm en inhoud te geven en dit te koppelen aan een leerplangerichte opleiding. Hierbij stelt de school uitgeschreven verwachtingen voor de leerlingen en rekent zij op een positieve houding en medewerking van de ouders via een engagementsverklaring. De school biedt op haar beurt ondersteuning via onder meer vakleraren, vertrouwensleraren, graadverantwoordelijken, leerlingenbegeleiders, CLB en de pedagogische directies. Kenmerkend voor de school is het participatieve beleid, de opgezette structuren binnen de verschillende onderwijsprocessen en de interne en externe kwaliteitsonderzoeken naar deelaspecten van de schoolwerking. De gestructureerde en transparante communicatie naar alle betrokkenen, met integratie van de nieuwste ontwikkelingen binnen ICT, is een voorbeeld van goede praktijk.

De slaagcijfers zijn in alle graden over het algemeen goed tot zeer goed. Het studiesucces na het aso en het tso, zowel voor de professionele bachelor als voor de academische bachelor, ligt meestal hoger dan de resultaten voor de referentiescholen.

De school streeft de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) goed na op schoolniveau. Ze doet dat via een rijk en gevarieerd aanbod van breed vormende activiteiten. Ook bestaat er een breed en actief draagvlak bij de leraren en worden ouders en externen betrokken bij een aantal projecten.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van een representatief staal van vakken uit de basisvorming en het specifiek gedeelte. Het onderzoek toont aan dat de school in bijna alle vakken en structuuronderdelen de leerplandoelstellingen in voldoende mate realiseert. De leerplanrealisatie in de studierichtingen Farmaceutisch-technisch assistent en in Se-n-Se Apotheekassistent is een voorbeeld van goede praktijk. De leerplanrealisatie voldoet niet voor wiskunde in de tweede graad aso en tso omwille van een samenspel van een aantal factoren.

De leerbegeleiding zit vervat in de algemene schoolvisie en is als jaarprioriteit opgenomen in het schoolwerkplan van het huidige schooljaar. De leerbegeleiding varieert van preventief tot curatief, van gestructureerd tot veeleer occasioneel. De school biedt veel ondersteuning aan de leer(ling)begeleiding door het inzetten van een pedagogisch directeur, graadcoördinatoren, leerlingbegeleiders en diverse werkgroepen. Ze betreft hierbij het CLB als ondersteunende partner. Ook de gon (geïntegreerd onderwijs)-begeleiders worden bij de leerbegeleiding betrokken. Er worden veel remediërende maatregelen getroffen maar men meet onvoldoende de effecten van deze inspanningen op de resultaten van de leerlingen op schoolniveau of in het vervolgonderwijs.

De evaluatiepraktijk voldoet voor wat de leerplandoelen betreft, maar is niet altijd gericht op de competentiegerichte verwachtingen van de leerplannen. Hierdoor versmalt de functie van de evaluatie als hefboom voor de bijsturing van het leer- en onderwijsproces. De evaluatiepraktijk wordt niet aangestuurd op basis van een visietekst, een beleidsplan en werkplannen of afspraken. De leraren worden wel aangespoord om hun evaluatie op de leerplandoelstellingen af te stemmen. De deliberatiepraktijk is prospectief, maar de kwaliteit van de schriftelijke motiveringen van de B- en C-attesten zijn niet optimaal.

De school gaat op een systematische wijze de toestand na op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze betreft hierbij haar personeel en haar leerlingen. Om een aantal bouwtechnische tekorten weg te werken heeft de school een masterplan (2004) opgesteld, gelinkt aan grote bouwdoSSIers. Het resultaat is dat enkele doSSIers uitgevoerd zijn, andere gepland en nog andere niet goedgekeurd zijn. Rond de opvolging van opmerkingen in externe controleverslagen blijven een aantal knelpunten bestaan.

Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat voor een aantal beleidsdomeinen de krijtlijnen voor een cyclische kwaliteitsbewaking uitgetekend zijn. Ze worden omgezet in strategische en operationele doelstellingen. De aansturing en opvolging van het pedagogisch-didactisch handelen gebeuren nog niet voldoende planmatig. Er worden gegevens verzameld via enquêtes en zelfevaluaties. De aanwending van deze gegevens voor verdere analyse of voor bijsturing van het curriculum of het onderwijsleerproces is thema gebonden.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een in de tijd beperkt gunstig advies voor bewoonbaarheid en veiligheid en voor wiskunde in de tweede graad aso en tso. Dit wordt door de inspectie opgevolgd. De school staat voor de uitdaging om de aansturing en opvolging van de processen op vakniveau verder uit te bouwen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	geschiedenis, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	geschiedenis, techniek	socio-economische initiatie
Graad 1 Sociale en technische vorming	geschiedenis, techniek	huishoudkunde
Graad 2 TSO Lichamelijke opvoeding en sport	Frans, wiskunde	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	Frans, wiskunde	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 TSO Lichamelijke opvoeding en sport	geschiedenis	
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen	geschiedenis	opvoedkunde, verzorging
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	geschiedenis	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De VOET-werkgroep heeft de overstap van de VOET-thema's naar de nieuwe
Doelgerichtheid	VOET doelgericht aangepakt. Ze heeft structuur gebracht in de bestaande en nieuw te ontwikkelen acties en projecten. Ze heeft alle participanten geïnformeerd en gesensibiliseerd.

De VOET-werking kadert in de algemene schoolvisie 'Groots in leven en leren' en in een traditie van brede vorming en extra-curriculaire activiteiten. Om enerzijds het draagvlak van de bestaande VOET-werking in stand te houden en anderzijds een nieuw elan te geven, heeft de school de nieuwe VOET gehergroepeerd in schooleigen clusters. Alle VOET zijn daarin opgenomen. Er zijn werk- en expertengroepen actief om acties binnen de respectieve VOET-clusters te ontwikkelen, te realiseren en op te volgen. Om een beeld te krijgen van het aanbod en het bereik heeft de school 'VOET-waaiers' opgesteld met registratie van de acties per cluster. Alle verantwoordelijken werden daarbij betrokken. In een laatste versie hebben ook de vakgroepen de VOET die prioritair bij hun vakgebied aansluiten, geregistreerd. De VOET-werking wordt planmatig aangestuurd op basis van een VOET-tijdsactieplan met prioriteitenbepaling per schooljaar.

De VOET-werking op vakniveau en met betrekking tot de stam-VOET wordt minder planmatig aangestuurd. Er zijn geen duidelijke richtlijnen voor de integratie van VOET in de vakken. Kansen tot samenhang tussen de leerplanrealisatie en het vakoverstijgende curriculum worden niet voldoende gegrepen. Door de vele acties binnen de VOET-contexten is het planmatig nastreven van de stam-VOET wat ondergesneeuwd geraakt.

Ondersteuning	De school heeft een goed functionerende organisatiestructuur voor de VOET-werking op schoolniveau. De VOET-werkgroep en de VOET-coördinator zijn verantwoordelijk voor de planmatige aanpak; in het VOET-tijdsactieplan staan de prioriteiten bepaald. Bij de overstap naar de nieuwe VOET heeft de school zich deskundig laten ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. De betrokken verantwoordelijken hebben zich voldoende geprofessionaliseerd. De school heeft ook enige tijd samengewerkt met de VOET-werkgroep van de scholengemeenschap. Daaruit zijn vooral acties met betrekking tot mobiliteit en verkeersveiligheid voortgevloeid. Er zijn verschillende werk- en expertengroepen voor de organisatie en opvolging van acties per cluster. Voor leren leren is er een werkgroep per graad. Er is in de school een ruime voedingsbodem voor vakoverschrijdende projecten en brede vorming. Heel wat leraren nemen verantwoordelijkheid op. De school zorgt voor de nodige sensibilisering en communicatie. Ze treedt stimulerend en faciliterend op. Een goede
----------------------	---

schoolorganisatie staat garant voor het vlot verloop van de meeste acties en projecten.

De ondersteuning van het nastreven van de VOET op vakniveau is minder concreet uitgewerkt. Er is wel aansturing voor de integratie van leren leren in de vakken. Verder laat de school het aan de vakgroepen over om te bepalen welke VOET zinvol in de vakken geïntegreerd kunnen worden.

Doeltreffendheid Er is op school- en vakniveau nog geen systematische aanpak van de evaluatie van de VOET-werking. De school heeft via de VOET-waaiers wel een beeld van het aanbod en het bereik. Ze heeft op basis van daarin vastgestelde hiaten enkele nieuwe acties ontwikkeld. Ze is van oordeel dat het in de voorbije jaren te vroeg was om de effecten van de VOET-werking te meten en dat die pas vanaf dit en volgend schooljaar beter in kaart te brengen zijn. Na afloop van projecten en acties is er meestal wel zelfevaluatie en reflectie over de organisatie, de inhoud en de beleving van de leerlingen (onder andere ook via enquêtes welbevinden). Zo verwerven de verantwoordelijken een beeld van positieve en negatieve punten, op basis waarvan bijgestuurd wordt. Bij die zelfevaluatie zijn de beoogde VOET echter zelden een expliciet evaluatiecriterium.

In de meeste vakgroepen zijn er weinig of geen sporen van zelfevaluatie met betrekking tot het nastreven van de VOET. In de doorlichting blijkt dat het nastreven van de VOET op vakniveau in verschillende vakken veeleer impliciet dan wel expliciet gebeurt.

Hoewel de school de doeltreffendheid van de VOET-werking niet systematisch evalueert, is het toch duidelijk dat ze erin slaagt voor alle leerlingen een zinvolle brede vorming aan te bieden. De vele acties en projecten sluiten bij heel wat VOET-contexten en stam-VOET aan.

Ontwikkeling De school heeft de overstap van de vroegere VOET-thema's naar de nieuwe VOET doelgericht aangepakt (periode 2010-2013). De overstap is gepaard gegaan met de nodige professionalisering en ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. Het VOET-tijdsactieplan toont aan dat de VOET-werking verder evolueert. Op korte termijn stelt de school het in kaart brengen en het bijsturen van het nastreven van de stam-VOET prioritair. Daarnaast zijn er ook plannen voor een meer systematische kwalitatieve evaluatie van de VOET-werking.

Uitvoering
Politiek-juridische
samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school betreft de leerlingen in de besluitvorming over sommige leefregels en over onderdelen van de schoolorganisatie: bijvoorbeeld inspraak met betrekking tot het gebruik van de gsm op school en de proefwerkenroosters, bijsturingsacties op basis van enquêtes welbevinden. De leerlingenraad vervult daarin ook een actieve rol. Er zijn op school verschillende projecten over mensen- en kinderrechten en solidariteitsacties. In vakken zoals geschiedenis en in projecten zoals 'Verkiezingen' en in de Europese uitwisselingsprojecten maken de leerlingen niet alleen cognitief maar ook ervaringsgericht kennis met ons democratisch bestel, de kenmerken van niet-democratische regimes, de Europese samenwerking, de internationalisering en mondialisering.

Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Op school zijn hieromtrent verschillende werkgroepen actief. In een cyclus van zes jaar wordt elk schooljaar een ander aspect van lichamelijke gezondheid centraal gesteld. De thema's houden onder meer verband met luchtkwaliteit in de klassen, gehoorpreventie, ergonomie, gezonde voeding. De leerlingen leren EHBO en CPR toedienen. In sommige vakken maar ook in projecten zoals 'de relatiedagen', leren ze de voorzorgsmaatregelen kennen tegen risicovol lichamelijk contact. Samen met de andere scholen van de scholengemeenschap worden acties en projecten voor mobiliteit en verkeersveiligheid uitgewerkt. De werkgroep middelengebruik heeft preventieve, curatieve en sanctionerende acties ontwikkeld tegen druggebruik.
---	---

3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen met voldoende diepgang aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen voldoet, met uitzondering van het beheersingsniveau van het 'werken met bronnen'. De overgrote meerderheid van de leerlingen haalt voldoende tot goede studieresultaten.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het eerste leerjaar A start met een uitgebreide initiatie in het historisch referentiekader en het historisch onderzoek. De tijd die daaraan besteed wordt, zet de volledige studie van de Egyptische samenleving op het einde van het schooljaar onder druk. Niettemin maken de leerlingen in beide leerjaren voldoende kennis met de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de betrokken historische periodes. De verschillende domeinen van de socialiteit komen daarbij voldoende geproportioneerd ter sprake. De leerlingen leren de historische gegevens situeren in tijd, ruimte en socialiteit. Het begrippenkader wordt geïntegreerd opgebouwd.
---	--

De manier waarop de leerlingen de historische inhouden aanleren, is hoofdzakelijk afgestemd op het beschrijvende en verklarende niveau van het historisch denken. Het aanbod van cognitieve doelstellingen gebeurt op het vereiste beheersingsniveau. De afstemming op de leerplandoelstellingen 'mens en samenleving' voldoet, maar duiding van verbanden, wisselwerking, probleemstelling en actualisering kunnen nog uitgesprokener. Zo is bijvoorbeeld in het tweede leerjaar de geïntegreerde benadering van de studie van de mediterrane wereld niet optimaal uitgewerkt.

Via frequente bronnenverwerking in de leerwerkboeken en multimediapresentaties verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit bronnen te halen. De doelgerichte initiatie in historische kritiek (aanvang eerste leerjaar) wordt in de bronnenanalyse bij de studie van de historische samenlevingen weinig toegepast. Zoek- en verwerkingsopdrachten met toepassing van historische methode komen eveneens zelden voor. Daardoor blijft het beheersingsniveau van het 'werken met bronnen' hoofdzakelijk beperkt tot inhoudsconstructie (inhoudsvragen bij de bronnen).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Alle lessen vinden plaats in klaslokalen die met multimedia en dataprojectie uitgerust zijn. Die worden permanent ingezet voor visuele en structurele ondersteuning van het onderwijs- en leerproces. De leerlingen raadplegen evenwel zelden of nooit naslagwerken (bijvoorbeeld historische atlassen, woordenboeken). Het gebruik van tablets in de lessen kan hieraan tegemoet komen, maar blijft voorlopig beperkt. Voor enkele onderwerpen wordt wel gepaste aanvullende documentatie aangereikt. Bronnenverwerving en -
---	---

verwerking met gebruik van ICT door de leerlingen komt slechts enkele keren voor. De beschikbaarheid en/of het gebruik van de ICT-infrastructuur is niet optimaal. Over het algemeen draagt geschiedenis te weinig bij tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ICT.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Dagelijks werk bestaat uit toetsen en enkele taken. De toetsen peilen in hoofdzaak naar de kennis van representatieve historische feiten, begrippen, verklaringen en relaties. De evaluatie van vaardigheden is er veeleer beperkt tot situering in tijd, ruimte en socialiteit. Bronnenverwerking wordt vooral geëvalueerd in de taken. Er zijn echter weinig of geen afspraken over de rol en het gewicht van taken, zelfstandig werk of groepswork in het geheel van de evaluatiepraktijk. De bronnenverwerking in de taken is ook niet volledig afgestemd op de betrokken leerplandoelstellingen (zie leerplan, rubriek 'werken met bronnen'). Hier en daar zijn taken veeleer bedoeld als zelfstudiepakketten in geval van tijdnoed.

De vraagstelling in de examens sluit inhoudelijk goed bij het onderwijs- en leerproces aan. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet, maar is voor wat het 'werken met bronnen' betreft niet volledig. Kennis- en inzichtvragen overwegen. De ondervraagde inhouden zijn relevant en representatief. De examens bevatten voldoende vragen op basis van verschillende soorten bronnen, met uitzondering van historische kaarten. Daarbij worden hoofdzakelijk inhoudsvragen gesteld met het oog op het weergeven van feiten, kenmerken, verklaringen, voorbeelden, enzovoort. Historische vaardigheden met betrekking tot identificatie van bronnen, toepassing van historische kritiek en onderscheid tussen feit en mening worden onvoldoende geëvalueerd.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een motiverend klasmanagement, structurele ondersteuning bij het invullen van de leerwerkboeken, duidelijke werkafspraken en leertips zijn onderdelen van een centraal aangestuurde leerbegeleiding.

De leraren hebben voldoende aandacht voor het toegankelijk maken van het vakjargon en het begrippenkader. Enkele taken mikken op begeleid zelfstandig leren, hier en daar met gebruik van correctiesleutels. Het leren toepassen van leerstrategieën gebeurt daarbij weinig uitgesproken (bijvoorbeeld zoek- en selectiestrategieën, leesstrategieën, het gebruik van instructiekaarten of observatieprotocollen, reflectie en zelfevaluatie).

Bij de evaluatie krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op de leerprestaties van de leerlingen. Bij tegenvallende resultaten wordt in remediëring voorzien. Hierbij maken de leraren ook gebruik van de richtlijnen en de instrumenten die de werkgroep leren leren op het niveau van de eerste graad aanreikt. In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Ondanks de versnipperde opdrachtenverdeling vertoont de leerplanrealisatie een grote mate van gelijkheid. Leerboekgericht werken en frequent overleg over het onderwijs- en leerproces en over de evaluatiepraktijk liggen hier aan de basis. De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid. De leraren staan open voor kwaliteitsverbetering en professionalisering. De noden op dit vlak zijn vooral de aanpak van de historische vaardigheden en de evaluatie ervan op het vereiste beheersingsniveau.

3.1.1.3 Sociale en technische vorming in het tweede leerjaar van de eerste graad (D/2001/0279/027)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor de basisoptie sociale en technische vorming voldoet. De evaluatie is voldoende valide en representatief.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De visie op de basisoptie en de algemene doelstellingen van het leerplan vinden hun weerslag in de totale benadering van het vak.

De leraren plannen de lessen nauwgezet om een evenwichtige spreiding van de verschillende leerstofonderdelen te garanderen. Zij streven naar een geïntegreerde aanpak en naar samenhang tussen de verschillende doelen. Door het lestijdenpakket te beperken tot vier uur, is er voor vaardigheden die de ontwikkeling van leerstrategieën en organisatiebekwaamheid nastreven weinig oefenruimte. Het aantal realisaties en experimenten per thema en het diepgaander werken komen hierdoor in het gedrang.

De ondersteunende kennis voor de zeven thema's wordt vanuit een apart geprogrammeerd theoretisch lesuur benaderd. Niettegenstaande dat het curriculum voldoende georiënteerd is op functionele kennis, vormt dit een valkuil voor de principes van inductief, ervaringsgericht, interactief en probleemoplossend leren en werken zoals aangegeven in het leerplan.

Voor het praktijkgedeelte zoeken de leraren aansluiting bij het technisch proces waarmee in het eerste leerjaar gestart werd. Het gehanteerde stappenplan sluit hier naadloos bij aan. Via concrete en relevante realisaties krijgen de leerlingen kansen om zowel de sociale als de technische vaardigheden te verwerven. Vanaf het tweede semester worden de realisaties opgevat als voorbereiding op de tweede graad. Er is aandacht voor een opbouwende leerlijn waarbij de leerlingen geleidelijk meer verantwoordelijkheden krijgen en via reflectie op de gemaakte vorderingen steeds meer kansen tot succeservaringen krijgen.

Onderwijsorganisatie

Organisatie curriculum

Vanuit de scholengemeenschap is er een systeem van keuzemodules ontwikkeld in de eerste graad waarbij de oriënterende en observerende functie van de basisoptie wordt ingevuld. Om deze uren te realiseren kiest de school voor een aanbod van slechts vier wekelijkse lessen voor het vak sociale en technische vorming in de basisoptie. Deze keuze legt bijzondere druk op de betrokken leraren voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Het ondermijnt onder andere de in het cursusmateriaal voorziene extra oefenkansen en de mogelijkheden tot uitbreiding en verdieping van de leerinhouden.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De infrastructuur en uitrusting volstaan om de doelstellingen te realiseren. Enkel bij een zeer grote klasgroep is er onvoldoende ruimte voor groepsactiviteiten en experimenten.

Een goed uitgeruste didactische keuken en een vaklokaal staan ter beschikking van de leerlingen en leraren. De ICT-ondersteuning voldoet. De leraren kunnen indien nodig een computerlokaal reserveren.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De leraren passen permanente evaluatie toe. Deze neemt voor het theoretische gedeelte veeleer de vorm van een gespreide evaluatie aan. Voor het praktijkgedeelte gebruiken de leraren evaluatiefiches gebaseerd op de technische en sociale vaardigheden. Er is gelegenheid voorzien voor zelfevaluatie en bij enkele specifieke realisaties ook voor peerevaluatie. De evaluatie is voldoende in overeenstemming met het verwachte beheersingsniveau. Ze bestaat uit observaties en beoordelingen van realisatieoefeningen en toetsen, aangevuld met een aantal taken. De gehanteerde criteria zijn soms onvoldoende concreet geformuleerd.

De verschillende resultaten van zowel de ondersteunende kennis als van de realisatieoefeningen komen onder de vorm van een cijfer op het rapport. Remediërende commentaren zoals concrete tips tot bijsturing en positieve, bemoedigende feedback maken nog onvoldoende deel uit van de rapportcommentaren. Bijsturingen blijven meestal beperkt tot mondelinge feedback en commentaren op taken en toetsen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leraren bieden de vakspecifieke kennis voor de zeven thema's hoofdzakelijk via leergesprekken aan. Deze, vanuit het theoretisch gedeelte, centraal aangestuurde aanpak biedt niet alle leerlingen voldoende uitdagingen. De leraren laten hierbij kansen liggen om de belangstellings- en leefwereld van de leerlingen intenser te betrekken.

In het praktijkgedeelte krijgen de leerlingen voldoende de gelegenheid om met behulp van geschreven informatiebronnen en/of ICT, vaardigheden te verwerven, om informatie uit bronnen te halen, te verwerken en te presenteren. De communicatie met de leerlingen is aanmoedigend en zowel op inzet als op prestatie gericht. Leerlingen leren om zichzelf en hun medeleerlingen te beoordelen en zodoende hun eigen leerproces bij te sturen. De leraren besteden aandacht aan verschillende werkvormen, de aandacht voor binnenklasdifferentiatie is nog beperkt.

De zelfgemaakte cursussen zijn verzorgd opgesteld en bieden structuur aan de lessen. Ze worden visueel ondersteund door voorbeelden, illustraties en beeldmateriaal.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Er vindt frequent formeel en informeel overleg plaats. Dit resulteert in goede afspraken over planning, aanpak en evaluatie. Uit documenten en gesprekken blijkt dat het team zin heeft voor zelfreflectie, vorming en desgevallend haar werking bijstuurt.

Vanuit de vakgroep is er voldoende oog voor de afstemming op sociale en technische wetenschappen in de tweede graad zoals het leerplan vraagt. Aangezien de leraren ook betrokken zijn bij de integrale werkvormen in de tweede graad, besteden zij ruim aandacht aan de innovaties ten aanzien van het competentiegericht leren.

3.1.1.4 Socio-economische initiatie in de basisoptie Moderne wetenschappen van het tweede leerjaar van de eerste graad (leerplan D/2011/7841/009)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. De leerplandoelstellingen worden volledig aangeboden en de ingezette leermiddelen laten toe om deze leerplandoelstellingen te realiseren.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplandoelstellingen worden volledig aangeboden; de uitbreidingsdoelstellingen worden niet behandeld. De leerlingen maken kennis met de economie als wetenschap. De drie vooropgestelde contexten uit het leerplan ('ik als consument', 'ik als deel van het gezin' en 'ik en de gemeenschap') komen voldoende aan bod. De twee projecten hebben dwarsverbindingen met het wetenschappelijk werk. Op die manier worden de gemeenschappelijke doelstellingen gerealiseerd. Het oriënterend doel op het vlak van het kiezen van een studierichting van het tweede project is ondergebracht in een apart schoolproject. De thema's participatie, solidariteit, mobiliteit, milieu en inkomsten en uitgaven worden ad hoc gespreid over verschillende items, met

name school, gemeente, België, Europa en de wereld. De verwachte begrippenkennis uit het leerplan komt voldoende aan bod. Hiermee bouwen de leerlingen een coherent kennisbestand uit. De leerlingen verwerven impliciet de verwachte vaardigheden zoals waarnemen, meten, tabellen en grafieken maken, communiceren, berekenen en probleemoplossend werken. Ook de vooropgestelde attitudes zoals het kunnen feiten van meningen onderscheiden, een eigen mening vormen en de mening van anderen respecteren, bereid zijn samen te werken, het correct uitvoeren van opdrachten en een kritische maar objectieve ingesteldheid komen uitsluitend impliciet aan bod.

Het onderwijsaanbod is nog niet evenwichtig. De leerlingen worden overwegend uitgedaagd op het cognitieve vlak. Psychomotorische vaardigheden en attitudele doelstellingen worden niet expliciet beklemtoond.

Het aanbod is doorgaans afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de cognitieve leerplandoelstellingen.

De samenhang met het wetenschappelijk werk in de twee projecten komt onvoldoende geïntegreerd aan bod. Het aanbod van het onderzoekend leren gebeurt uitsluitend op basis van het leer- en werkboek. De leerlingen krijgen onvoldoende kansen om zich vertrouwd te maken met het OVUR-model.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over leslokalen om het onderzoekend leren toe te laten, maar een klasgroep van meer dan twintig leerlingen is niet ideaal om de vooropgestelde werkvormen toe te passen. Het leer- en werkboek zijn dominant in het onderwijsproces. In elk lokaal is minimaal een pc met internetverbinding en er is projectiemogelijkheid (beamer). Tijdens de lessen worden deze media niet altijd effectief gebruikt.

De ICT-vaardigheden van de leerlingen komen haast niet aan bod omdat de pc-lokalen onvoldoende worden ingeschakeld.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is niet helemaal volledig omdat de validiteit niet altijd wordt bereikt. Doelstellingen zoals een hypothese formuleren en deze toetsen aan de werkelijkheid worden niet getoetst.

De evaluatie is zeker niet evenwichtig. De toetsing is veel te cognitief gericht en te weinig vaardigheidsgericht. Attitudele doelstellingen worden niet expliciet geëvalueerd.

De opdrachten en de vraagstellingen zijn wel afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen, maar missen het bewust peilen naar de attitudele leerplandoelstellingen.

De evaluatiepraktijk is voor de leerlingen onvoldoende transparant als het gaat over de vooropgestelde evaluatiecriteria. De leerlingen kennen doorgaans wel de puntenverdeling en hebben zicht op hoe de antwoorden verbeterd werden. De leerlingen krijgen geen feedback over de attitudele leerplandoelstellingen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen, maar stuurt té sterk het onderwijsproces en zeker het onderzoekend leren van de leerlingen. Tijdens sommige lessen is er aandacht voor een correct taalgebruik door de leerlingen.

Structurele remediërsactiviteiten zijn er niet voor dit vak. Individuele

remediëring gebeurt door de leraar op vraag van de leerling. In sommige lessen worden de leerlingen systematisch gewezen op hoe zij hun leerproces kunnen bijsturen.

3.1.1.5 Techniek in het eerste leerjaar van de A-stroom en de basisopties Moderne wetenschappen en Sociale en Technische Vorming (D/2010/7841/017)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De drie dimensies 'techniek hanteren', 'techniek begrijpen' en 'techniek duiden' krijgen voldoende aandacht. De school beschikt over de nodige minimale materiële vereisten. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De meeste eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden. Zowel de kerncomponenten (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen, keuzes) als de dimensies (begrijpen, hanteren, duiden) vinden een draagvlak binnen de vijf toepassingsgebieden (biochemie, constructie, energie, transport, informatie en communicatie). De meeste projecten vertrekken vanuit een concrete probleemstelling en sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen. Door de diversiteit van de oefeningen slagen de leraren erin om de interesse voor techniek bij de leerlingen aan te moedigen en hun technische geletterdheid te verhogen. Het toepassingsgebied biochemie krijgt iets minder aandacht.

In alle projecten zijn 'het technisch systeem' en 'het technisch proces' herkenbaar opgenomen. Bij de realisaties wordt gebruik gemaakt van verscheidene materialen, machines, gereedschappen, ... De fases 'begrijpen', 'hanteren' en 'duiden' worden evenwichtig en projectafhankelijk met diepgang bereikt. Het overgrote deel van de projecten is echter te sterk inhoudelijk gestuurd waardoor de creativiteit van de leerlingen en het leren maken van keuzes worden beperkt.

Door het aanleggen van een portfolio krijgen de leerlingen een overzicht van hun interesses en kwaliteiten. Dit vormt een leidraad voor hun verdere studiekeuze. De eindtermen met betrekking tot techniek en samenleving - onder meer de rol die bepaalde technische beroepen vervullen in de verschillende stappen van een technisch proces en het belang herkennen van technische beroepen in de huidige samenleving - krijgen slechts minimale aandacht.

Onderwijsorganisatie

*Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum*

De school volgt de aanbevelingen van het leerplan voor een optimale leerplanrealisatie voldoende op. De lessen worden in blokken van twee lestijden georganiseerd. Voor de doeltreffende begeleiding van de techniekprojecten en de onderzoeksopdrachten voldoet de grootte van de meeste groepen.

Uitrusting

*ICT
Leermiddelen*

De school beschikt over drie technieklokalen. Het lokaal in het B-gebouw is een traditioneel leslokaal waar geen didactisch materiaal en werktafels zijn opgesteld. Dit lokaal is beperkt in verhouding tot de grootte van sommige klasgroepen, zodat actief leren in het gedrang komt. De andere lokalen beschikken over voldoende materiële middelen en didactisch materiaal om de leerplanrealisatie te bevorderen en om de lessen aanschouwelijk te onderbouwen. Er zijn voldoende computers beschikbaar om het ICT- en onderzoekwerk te integreren in het leerproces.

De basisveiligheidsvoorzieningen aan de machines en de veiligheidsinstructiekaarten zijn ter beschikking. De persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorhanden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau

De school opteert voor het vak techniek voor permanente evaluatie. De evaluatie is voldoende valide en bestaat zowel uit proces- als productevaluatie. Voor de theoretische leerinhouden zijn de meeste toetsvragen duidelijk opgesteld en afgestemd op de leerplandoelstellingen.

De praktische vaardigheden worden geëvalueerd tijdens de uitvoering. Voor de dimensie 'hanteren' voorziet het zelf ontwikkelde evaluatie-instrument een proces- en productevaluatie van de realisaties. De leraren stimuleren zelfevaluatie bij hun leerlingen om zodoende hun leerproces bij te sturen en hun betrokkenheid te verhogen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Voor de invulling van de projecten worden boeiende opdrachten uit leer- en werkboeken genomen. Soms worden aanvullende thema's in losse verzorgde cursusbladen aangereikt. Activerende werkvormen zorgen voor doelgerichte invulling van de leerplandoelstellingen en bieden afwisseling in het didactisch proces.

De leerlingen worden actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces en krijgen zowel bij de realisaties als bij de verwerking van de theoretische aspecten goede ondersteuning. De remediëring en het geven van feedback gebeuren veeleer simultaan met de intense begeleiding. De leerlingen houden hun vorderingen bij via een portfolio.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De gezamenlijke planning en de vele informele overlegmomenten zorgen voor een grote gelijkgerichtheid van de leraren. In de vakgroep overleggen de leraren regelmatig over bijsturing van de projecten en over organisatorische en materiële elementen van het onderwijsproces. De leraren volgen nieuwe ontwikkelingen en nemen deel aan vakgebonden nascholingsinitiatieven.

3.1.1.6 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2011/7841/038 en D/2012/7841/080)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet in beide graden. De studieresultaten zijn gebaseerd op een voldoende leerplangericht aanbod en op een voldoende valide evaluatiepraktijk. De infrastructuur en de leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde worden aangeboden via de werkvorm 'integrale opdrachten'. Bij het uitwerken van het curriculum staat het doelenboek van de school centraal. Het doelenboek concretiseert de vier generieke competenties uit het leerplan in een lijn van oplopende complexiteit en verantwoordelijkheid over de graden heen. De 'integrale opdrachten' getuigen van een doordachte en inventieve aanpak. De samenwerking van een dynamisch team heeft geleid tot doelmatige planningsdocumenten en werkinstrumenten.

De leerplandoelstellingen voor expressie komen aan bod binnen de vier contexten. De leerlingen ontwikkelen zin voor creativiteit. Zij maken kennis met cultuur en de bijhorende kunst- en expressievormen. Zij krijgen kansen om hun expressiemogelijkheden te ontdekken en te ontplooien. De vakgroep is er zich van bewust dat de context "klank en muziek" te beperkt aan bod komt.

Voor huishoudkunde is het curriculum afgestemd op het leerplan. Binnen de opdrachten tracht men de leerplandoelstellingen systematisch te verbinden met de competenties. De doelstellingen voor het voedingsvoorlichtingsmodel, de

kwantitatieve en kwalitatieve samenstelling van voedingsmiddelen, de voedingswaardewijzer op verpakkingen en het belang van een evenwichtige voeding met het oog op het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van problemen worden evenwichtig aangeboden. De leerlingen krijgen voldoende de gelegenheid om maaltijden te plannen, voor te bereiden en te bereiden voor een doelgroep. De lessen bestrijken op een behoorlijk evenwichtige wijze de leerplandoelstellingen en bieden doorgaans voldoende diepgang, al ontbreekt het soms aan tijd om de keuze van een product, gerecht, bereidingswijze en bewaarmethode te verantwoorden vanuit wetenschappelijk, economisch, cultureel of ethisch oogpunt.

De leerplandoelstellingen voor opvoedkunde worden systematisch behandeld. Ze worden met voldoende diepgang gerealiseerd. In de tweede graad en in het eerste leerjaar van de derde graad wordt het aanbod aangestuurd door leerboeken die op het leerplan zijn afgestemd. In het tweede jaar van de derde graad worden alle thema's doelgericht en systematisch aangebracht aan de hand van degelijk en zelf ontwikkeld studiemateriaal. De leraren ondersteunen de leerstof door toepassingsgerichte opdrachten om de leerinhouden te verwerken en ze te verbinden met de praktijk. Er worden mogelijkheden gecreëerd om het curriculum in te bedden in levensechte en maatschappelijk relevante contexten. Bovendien worden er doelbewust verbanden gelegd met de integrale opdrachten. Het geheel maakt dat de doelen met voldoende diepgang gerealiseerd worden.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De vakgroep beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelen. Voor de werkvorm 'integrale opdrachten' zijn er drie didactische keukens en drie polyvalente vaklokalen. Sommige leslokalen voor opvoedkunde missen een vakgerichte uitstraling. De vakgroep krijgt jaarlijks van de school een budget om te besteden aan bijkomend materiaal.

De leraren maken efficiënt gebruik van de digitale mogelijkheden in de school om het rendement van het onderwijs- en leerproces te verhogen. De meeste lokalen zijn uitgerust met een projectiemogelijkheden en een internetverbinding. De ICT-uitrusting wordt vlot gebruikt.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde worden via de werkvorm 'integrale opdrachten' beoordeeld.

Na elke deelopdracht beoordelen de leraar en de leerling op basis van vooraf gekende evaluatiecriteria of de vooropgestelde doelstellingen bereikt zijn. Dit systeem laat toe de groei of terugval in de competenties na te gaan. De evaluatiecriteria zijn niet altijd eenduidig, zodat het moeilijk is na te gaan of de doelstellingen effectief bereikt werden.

Zelfreflectie en peerevaluatie maken deel uit van de evaluatiepraktijk. De zelfevaluatiemethodiek wordt stapsgewijs aan de leerlingen aangeleerd en biedt een meerwaarde voor hun leerproces. De leerlingen houden een groeiwijzer bij waarin zij hun sterke punten en werkpunten aangeven. Drie keer per jaar organiseert de vakgroep een reflectiegesprek met de leerlingen. De groeiwijzer is een portfolio die leerlingen gedurende de vier leerjaren gebruiken.

De leerlingenevaluatie voor opvoedkunde bestaat uit toetsen, zelfstandig werk, groepswork en examens. De toetsen, opdrachten en examens peilen naar kennis, inzichten en toepassingen uitgaande van actuele probleemstellingen. In de derde graad wordt het examen mondeling georganiseerd, wat een meerwaarde kan

betekenen als voorbereiding op het hoger onderwijs.

De geïntegreerde proef wordt opgevat als een toepassing van de vier competenties: onderzoeken, organiseren, presenteren en reflecteren. Voor de organisatie ervan werkt de school samen met de welzijnsdiensten van de stad Mol. Er is geen uitbreiding naar andere diensten of organisaties zodat leerlingen een veeleer beperkte kijk op de studie- en beroepsmogelijkheden hebben. De opdrachtoomschrijving, de richtlijnen, de planning, een gedetailleerd stappenplan en de evaluatiecriteria zijn beschikbaar voor de leerlingen. De leerlingen werken doorgaans in groep aan de opdracht. Een vaste mentor leidt alles in goede banen. De uitwerking van de proef verloopt sterk leraargestuurd. Een behoorlijk aantal lessen bedoeld voor 'integrale opdrachten' wordt ingevuld met de voorbereiding van de geïntegreerde proef.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerlingen worden goed ondersteund in hun leer- en ontwikkelingsproces. De 'integrale opdrachten' zijn duidelijk en gestructureerd uitgewerkt. De opdrachten dagen de leerlingen voldoende uit. Zij stimuleren probleemoplossend en planmatig werken. De reflectiedocumenten en -gesprekken nodigen uit na te denken over de eigen aanpak en taakuitvoering. De organisatie van de lessen voorziet dat vanuit verschillende invalshoeken vlot feedback gegeven kan worden en dat ingespeeld kan worden op individuele noden. De groeiwijzer brengt de informatie samen.

In de lessen opvoedkunde wordt gebruikt gemaakt van activerende werkvormen. Er is voldoende aandacht voor zelfstandig en samenwerkend leren. De cursus wordt ondersteund door actuele artikels van verschillende bronnen en beeldmateriaal. De leerlingen hebben inspraak bij de keuze van het materiaal. Ze krijgen voldoende kansen om de leerinhouden te verwerken, uit te diepen en in te oefenen, wat leidt naar een hoger beheersingsniveau.

Zowel bij de 'integrale opdrachten' als in het vak opvoedkunde maakt ICT-gebruik deel uit van de lessen. De leerlingen krijgen hierdoor de mogelijkheid in groepjes of individueel leerstof te verwerken, op te zoeken, te vergelijken.

Voor de neveninstromers in de derde graad, vaak leerlingen uit aso richtingen, wordt in aparte momenten begeleiding en ondersteuning aangereikt. De leerlingen worden vooral wegwijs gemaakt in de methodiek van de 'integrale opdrachten' en in het aanleggen van de groeiwijzer.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Een geëngageerd lerarenteam geeft invulling aan de opleiding. Vanaf dit schooljaar is er een vakgroep 'sociale wetenschappen' en een aparte vakgroep 'voeding'. Afstemming tussen beide vakgroepen is een aandachtspunt. De vakgroepen functioneren vrij autonoom binnen de school. De verslagen van de vakgroepen getuigen van een efficiënte aanpak. De agenda getuigt van oog voor kwaliteitszorg voor de studierichting en beperkt zich niet tot praktisch-organisatorische aspecten.

Aangezien een groot aantal leraren bij de uitvoering van de 'integrale opdrachten' betrokken zijn, is gestructureerd overleg nodig. De graadcoördinator coördineert dit overleg. De sectiehoofden van de diverse domeinen zijn betrokken. Dit resulteert in een nauwe samenwerking en een gelijkgerichte aanpak met positieve resultaten. Hedendaagse communicatiemiddelen zorgen ervoor dat informatie en documenten gemakkelijk gedeeld worden.

De vakinhoudelijke deskundigheid en de inzet van het personeel zijn sterke punten. De leraren participeren frequent aan nascholingsactiviteiten en andere extramurale activiteiten, georganiseerd door de school of derden.

3.1.1.7 Frans in tso tweede graad in de studierichtingen Lichamelijke opvoeding en sport, Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen (leerplan D/2012/7841/057)

Voldoet

De eindtermen en de leerplandoelen worden in voldoende mate bereikt. De realisatie van de schrijfdoelen voldoet nipt. De evaluatiepraktijk gaat in voldoende mate na of de leerplandoelen bereikt worden.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het onderwijsaanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau en alle leerplandoelstellingen worden effectief aangeboden, zij het niet altijd evenwichtig. De klassikale training van lees- en luistervaardigheid voldoet en het aanbod van tekstsoorten is voldoende gevarieerd. Enkel prescriptieve teksten zijn niet opgenomen in het luisteraanbod. In overeenstemming met de aanbevelingen van het leerplan, oefenen leerlingen frequent spreek- en gespreksvaardigheid tijdens de lessen. Hierbij is er voldoende aandacht voor interactionele gesprekken (conversaties en rollenspelen). Hoewel dit geen leerplandoel is, geven leerlingen zowel in het eerste als in het tweede leerjaar meerdere malen een presentatie. Hierdoor worden andere eindtermgerelateerde taken zoals een situatie, een gebeurtenis of een ervaring mondeling beschrijven, eerder sporadisch ingeoeft.

De training van schrijfvaardigheid is onvoldoende ingebed in het onderwijs- en leerproces. Schrijfvaardigheid wordt voornamelijk getoetst en niet stapsgewijs of aan de hand van schrijfkaders aangeleerd en in de les geoefend. Hierdoor krijgen leerlingen onvoldoende kansen tot tekstrevisie en tot reflectie over gemaakte fouten. De planningsdocumenten zijn evenmin ondersteunend voor de leerplanrealisatie: gesloten verwerkingsoefeningen op grammaticale en lexicale items worden hierin foutief gelinkt aan de schrijfdoelen voorgeschreven door het leerplan.

Men streeft ernaar de taalkundige component geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs aan te bieden, zoals het leerplan voorschrijft. De woordenschatopbouw is gericht op het gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het aanleren en het inslijpen van grammaticale structuren gebeuren voldoende reflectief en via gerichte verwerkingsoefeningen. Deze monden echter nog niet systematisch uit in het oefenen van betekenisvolle taaltaken waarbij leerlingen de aangeleerde structuren mondeling en schriftelijk gebruiken om zo hun talige competentie te verhogen.

De leraren hanteren consequent het gebruik van de doeltaal, wat de taalverwerving van de leerlingen ondersteunt. De bereidheid van de leerlingen tot interactie in de doeltaal is echter beperkt. Zij worden hiertoe ook onvoldoende aangespoord, bijvoorbeeld door het gebruik van leerlingactieve werkvormen. Positief is het extra-curriculaire aanbod (Europese projecten) dat bijdraagt tot de brede vorming en de taalvaardigheid van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

In tegenstelling tot in het onderwijsaanbod, staan taaltaken wél centraal in de evaluatie. De vakgroep heeft recentelijk haar evaluatiepraktijk bijgesteld en een meer representatieve evaluatie uitgewerkt. Nog niet alle opdrachten zijn eenduidig geformuleerd of beantwoorden aan een reëel communicatief doel, maar globaal genomen komen alle eindtermen en leerplandoelen aan bod in de evaluatie. Net zoals in het leerstofaanbod, wordt het evenwicht nog

onvoldoende bewaakt, onder meer door ook taalhandelingen te toetsen die niet voorgeschreven worden door het leerplan. De gebruikte terminologie en afkortingen in de rapportering zijn voor een leek onvoldoende transparant. Leerlingen hebben hierdoor niet altijd een duidelijk zicht op hun reële kennen en kunnen en op hun progressie voor de verschillende vaardigheden.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het preventieve luik van de leerbegeleiding is eerder beperkt. De lessen zijn gestructureerd en er is voldoende aandacht voor deelinstructions bij complexere taaltaken. De instructies zelf zijn echter niet altijd helder of eenduidig. Er zijn studietips, reflectiebladen en leerstofoverzichten maar deze verwijzen voornamelijk naar het instuderen van grammatica en woordenschat of naar het maken van vertaalopdrachten. Studietips of leerstrategieën bij het inoefenen van vaardigheden of het uitvoeren van taaltaken ontbreken. Ook het gebruik van schrijfplannen is nog niet ingeburgerd, wat het leerrendement vermindert. Wel maken leerlingen veelvuldig gebruik van spreekplannen. Voor leerlingen met (een vermoeden van) leerstoornissen hanteert de school begeleidingsplannen waarin concrete afspraken en eventueel dispenserende maatregelen opgenomen worden.

De leraren staan zelf in voor de remediëring met betrekking tot het vak en geven naschools of over de middag extra uitleg aan leerlingen met tegenvallende leerprestaties. De leerlingen hebben ook toegang tot online herhalingsoefeningen die aanvullend aangeboden worden bij het leerboek. De remediëringsinitiatieven worden vermeld in de rapporten en de effecten ervan worden globaal opgevolgd bij klassenraden.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De leraren beschikken over voldoende actuele leermiddelen om de leerplandoelen te kunnen realiseren. Er zijn taalklassen die uitgerust zijn met gemakkelijk verplaatsbaar meubilair, woordenboeken, didactische posters, een multimedia-pc en een beamer. Ook in alle andere klassen is het vlot gebruik van audiovisueel materiaal mogelijk. De vakgroep bekostigde met haar werkingsbudget een deel van de taaltabelts, welke vaak geïntegreerd worden in het leerproces. De leerlingen zitten meestal in de traditionele busopstelling wat niet bevorderlijk is voor de communicatie.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakleraren ontwikkelen hun competenties door nascholing en overleg. Ze maken een passende selectie uit de beschikbare nascholingen en trachten de onderwijs- en evaluatiepraktijk in te vullen en bij te sturen volgens de nieuw verworven inzichten. Hierbij laten ze zich ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. Er is voldoende horizontaal overleg maar er werden nog geen leerlijnen voor de verschillende vaardigheden geconcretiseerd over de leerjaren en graden heen. De vakgroep staat voor de uitdaging om de nieuw verworven inzichten met betrekking tot taakgericht werken en evalueren ook systematisch te implementeren in het dagelijks onderwijsleerproces via leerplangerichte opdrachten en activerende werkvormen.

3.1.1.8 Wiskunde in tso tweede graad (leerplan D/2002/0279/048d)

Voldoet niet

Het aanbod aan eindtermen (ET) en leerplandoelstellingen is onvolledig. De evaluatie is onvoldoende representatief voor de leerplandoelen omwille van hiaten in de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming in de tweede graad. (125823) In het tso in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport en Sociale en technische wetenschappen worden de onderwerpen 'Algebraïsche verbanden' (basisdoelstellingen G23 – G28) en 'beschrijvende statistiek' (basisdoelstellingen M15 – M18) niet aangeboden.

De oorzaken van de tekorten zijn een samenspel van een aantal factoren. De leerboekgerichtheid primeert op de leerplangerichtheid. De aanbevelingen van het leerplan rond de tijdsbesteding aan de verschillende leerplancomponenten wordt onvoldoende opgevolgd. De planningsdocumenten lenen zich onvoldoende om de leerplanrealisatie te bewaken. Dit was ook een aandachtspunt in het verslag van de vorige doorlichting. Er is relatief veel lesuitval omwille van extra-curriculaire activiteiten of afwezigheden, zonder dat deze lesuitval voldoende wordt gecompenseerd in functie van de leerplanrealisatie.

De aangeboden leerplandoelstellingen worden met meer dan voldoende diepgang behandeld. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van het leerplan. De samenhang en de gelijkgerichtheid binnen de graad worden goed bewaakt.

De school verwacht in haar visie 'Groots in leven en leren' dat de vakgroep inzet op talentontwikkeling. De eindtermen (ET 1 – 5) en de leerplannen verwachten dat naast kennis gewerkt wordt aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachtingen is beperkt. De vakgroep kiest voor een traditionele aanpak met veel aandacht voor rekenvaardigheid. Meet- en tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, wiskundige taalvaardigheden en probleemoplossende vaardigheden worden minder intens geoefend. De realisatie van de eindtermen rond vakattitudes is impliciet. De vakgroep heeft in haar visie als doel gesteld om de theorie te koppelen aan voorbeelden uit andere vakgebieden in functie van de schoolvisie rond vakoverstijgend leren. Hier heeft de vakgroep nog een weg te gaan. De klemtoon bij de oefeningensessies ligt overwegend op het technisch aspect en in beperkte mate op het verantwoordingsaspect van de gekozen stappen naar de oplossing. De school verwacht dat de leraren vooruitstrevend omgaan met nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs. De inlossing van deze verwachting is leraargebonden. De wijze waarop de ICT-verwachtingen in het leerplan worden gerealiseerd is leraarafhankelijk. De leerlingen maken functioneel gebruik van het (grafisch) rekentoestel. De computer wordt overwegend als demonstratiemiddel ingeschakeld. Het digitaal platform wordt vooral ingezet als administratief trefpunt voor de vakgroep.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale vereisten van het leerplan. De meeste klaslokalen zijn uitgerust met een computer en een beamer die efficiënt als demonstratiemiddel worden ingezet in het onderwijsproces. De leerlingen maken vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad goed gebruik van een grafisch rekentoestel. De inzet van computeralgebra en van meetkundesoftwared is vooral gericht op demonstratie, maar zelden als medium door de leerlingen. De aankleding van de lokalen is elementair en draagt niet bij tot het creëren van een krachtige leeromgeving.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie heeft zowel een productgericht als procesmatig karakter. De aangeboden leerplandoelstellingen worden op een behoorlijk beheersingsniveau geëvalueerd. De resultaten voor wiskunde sporen, op enkele uitzonderingen na, met de resultaten voor de andere vakken. In de meeste klasgroepen schommelen het gemiddelde en de mediaan van de resultaten rond dezelfde waarde en liggen de waarden enkele procentpunten lager dan het totale vakkengemiddelde. Enerzijds zijn de leerlingenresultaten betrouwbaar omwille van de toetsfrequentie. Anderzijds is de evaluatie niet valide omwille van hiaten in de leerplanrealisatie. De evaluatie gaat daarom onvoldoende na of alle leerplandoelen worden bereikt. De examens worden in overleg opgesteld. De vraagstelling is degelijk en de normering voldoet. Om de hiaten in de evaluatiepraktijk in kaart te brengen, werken de leraren vanaf dit schooljaar binnen het jaarthema 'Evaluatie' aan een expliciete verwijzing naar de leerplandoelen bij de toets- en examenopgaven. Rond variatie in werk- en evaluatievormen is nog een weg te gaan. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen afspraken gemaakt. De leerlingen weten wat van hen wordt verwacht op toetsen en examens. Ze krijgen uitgebreide feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen. Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen te motiveren voor de wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Er is aandacht voor de preventieve leerbegeleiding. De communicatie is overwegend stimulerend (versus sturend) en gericht op inzet (versus prestatie). Het studiemateriaal is voldoende gestructureerd en afgestemd op het niveau van de leerlingen. Het onderwijsleergesprek is de meest gangbare werkvorm, leerlingactieve werkvormen zijn nog niet ingeburgerd. De klemtoon ligt overwegend op tempodifferentiatie en niveaudifferentiatie. Leerstijldifferentiatie en interessedifferentiatie zijn veeleer zeldzaam. De aandacht voor het Nederlands als instructietaal en de vakspecifieke woordenschat voldoet. De focus op het verwoorden van de toegepaste eigenschappen, definities of stellingen bij de oplossing van de oefeningen is leraargebonden. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met diverse begeleidende maatregelen (stimuleren, compenseren, relativeren, remediëren en dispensereren). De curatieve leerbegeleiding uit zich positief in inhaallessen of het geven van extra taken voor instromers of leerlingen met leerachterstand. Er zijn voldoende remediëringsinitiatieven. De remediëring is zowel afgestemd op de noden van de leerling als op de leerplandoelstellingen. Een aantal leerlingen van de tweede graad wordt ingezet om ondersteuning te bieden in de eerste graad.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Het formele vakoverleg behandelt, naast praktische en organisatorische aspecten, ook vakinhoudelijke onderwerpen. Tijdens de twee schooljaren, voorafgaand aan de doorlichting, heeft een meerderheid van leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd.

3.1.1.9 Geschiedenis in tso derde graad (leerplan D/2003/0279/006)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen voldoende aan bod in de studie van de historische thema's. Het beheersingsniveau van historisch inzicht en historische vaardigheden voldoet, maar vertoont kwaliteitsverschillen in de verschillende klasgroepen. Dezelfde vaststelling geldt voor de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen. In de vakgroep is voldoende professionaliteit aanwezig om die kwaliteitsverschillen bij te sturen. De overgrote meerderheid van de leerlingen haalt voldoende tot goede studieresultaten.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De planning van het onderwijsaanbod is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de leerplancriteria voor ordening en selectie van de leerinhouden. De jaarplannen bevatten leerplangerichte accenten zoals duiding in het historisch referentiekader, diachrone en synchrone benaderingen, verdiepende focussen, de wederzijdse beïnvloeding van westerse en niet-westerse samenlevingen, actualisering en actualiteit, duiding van historische kritiek met enkele toepassingen, actieve werkvormen.

In de uitvoering komen de meest kenmerkende socio-politieke en socio-economische ontwikkelingen en probleemvelden van de 19de en 20ste eeuw voldoende aan bod. De studie van het socio-cultureel domein is beperkt tot één thema in het eerste leerjaar van de derde graad. Inhoudelijk stemt het aanbod in grote mate overeen met dat van aso. Het is echter minder uitgebreid en uitgediept. Er zijn ook enkele specifieke onderwerpen en benaderingen, die meer op de doelgroep van tso-leerlingen afgestemd zijn.

De accenten van benaderingswijze in de jaarplannen zijn bepalend voor het beheersingsniveau van het historisch inzicht en de historische vaardigheden bij de leerlingen. Vorig schooljaar werden die accenten niet overal in praktijk gebracht. Dit komt onder andere tot uiting in de inhoud en de opbouw van de leerlingencursussen en in de validiteit van de evaluatie. In het ene geval bereiken de leerlingen een behoorlijk niveau van historisch besef en kritische zin. In het andere geval overheerst cognitieve beheersing van de leerinhouden. Dit schooljaar werken de betrokken leraren samen om het onderwijsaanbod gelijk te stemmen en de kwaliteitsverschillen bij te sturen.

In de lessen verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen (analyse) en tot inhouden te verwerken (synthese). Dit gebeurt ook enkele keren in de vorm van zelfstandig werk of groepswork. In alle klasgroepen is er initiatie in de historische kritiek met enkele toepassingen in de studie van de historische thema's. De frequentie, de doelgerichtheid en het beheersingsniveau van de bronnenanalyse variëren leraarafhankelijk van behoorlijk tot minimaal. Niet alle leraren geven opdrachten op het vereiste beheersingsniveau met betrekking tot het verzamelen, het bevragen en het beoordelen van bronnen en aansluitende rapportering (zie leerplandoelstellingen 17-22). In de jaarplannen van dit schooljaar is dit grotendeels bijgestuurd. In de praktijk geeft tijdnoed echter vaak aanleiding tot het schrappen van actieve werkvormen met toepassing van historische vaardigheden.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Alle lessen geschiedenis vinden plaats in vaklokalen, waar multimedia met dataprojectie, naslagwerken, illustratie en aanvullende documentatie voorhanden zijn. Multimediapresentaties worden frequent ingezet voor visuele en structurele ondersteuning van het onderwijs- en leerproces en voor

bronnenanalyse. Bronnenverwerving en -verwerking met gebruik van ICT door de leerlingen komen zelden voor. De beschikbaarheid en/of het gebruik van de ICT-infrastructuur is niet optimaal.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Dagelijks werk bestaat vooral uit herhalingstoetsen (controletoeetsen) en enkele taken. In de jaarplannen staan opdrachten zelfstandig werk en groepswork gepland. Er zijn echter te weinig afspraken over de afstemming van die opdrachten op de betrokken leerplandoelstellingen en over het gewicht dat eraan toegekend wordt in het geheel van de evaluatie.

De evaluatie in de toetsen en examens sluit inhoudelijk bij het onderwijs- en leerproces aan. Concreet betekent dit dat de validiteit van de evaluatie leraarafhankelijke kwaliteitsverschillen vertoont.

Enerzijds is de samenstelling van de toetsen en de proefwerken gevarieerd.

Kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen worden geproportioneerd geëvalueerd. De leerplandoelstellingen zijn duidelijk herkenbaar in de vraagstelling. Sommige inzichtvragen en vragen op basis van bronnenanalyse zijn van een uitdagend beheersingsniveau.

Anderzijds overwegen reproductiegerichte kennis- en inzichtvragen. De vorm van de vraagstelling is hier en daar onvoldoende doelgericht (bijvoorbeeld invuldidactiek). In de toetsen komen zelden of nooit vragen op basis van bronnen voor (vaardigheden). In de examens is de vraagstelling op basis van bronnen onvoldoende op het vereiste beheersingsniveau van 'historische vaardigheden' afgestemd.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een motiverend klasmanagement, werkafspraken en leertips zijn vaste onderdelen van de leerbegeleiding. De vakgroep werkt aan de bijsturing van de cursussen ter ondersteuning van het leren noteren van de leerlingen. Zelfstandig leren wordt aangemoedigd via enkele geïntegreerde zelfstandige verwerkingsopdrachten (met correctiesleutels). De leraren besteden aandacht aan het toegankelijk maken van de leerstof door leermateriaal en begrippenlijsten ter beschikking te stellen op het elektronisch platform.

De leerbegeleiding is niet optimaal afgestemd op het probleemoplossend leren dat samen met de realisatie van de 'historische vaardigheden' ontwikkeld zou kunnen worden. De leerlingen leren bij zelfstandig werk niet systematisch gebruikmaken van leerstrategieën zoals zoek- en selectiestrategieën, leesstrategieën, onderzoeksmethodes, reflectie en zelfevaluatie.

Bij de evaluatie krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op de leerprestaties van de leerlingen (onder andere via foutenanalyse). Bij tegenvallende resultaten wordt in remediëring voorzien. Sinds kort worden feedback en remediëring structureler en systematischer aangepakt. In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij die op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid en bereidheid tot kwaliteitsverbetering. De opmaak van de jaarplannen getuigt van leerplanstudie. Uit het overleg blijkt dat de vakgroep zich bewust is van de verschillen in de realisatie van de 'historische vaardigheden' en de evaluatiepraktijk. Voor de realisatie van de 'historische vaardigheden' zijn de jaarplannen al voor een groot deel bijgestuurd. Voor de evaluatiepraktijk respecteert de vakgroep nog in grote mate de individuele aanpak van de betrokken leraren.

De leraren volgen geregeld nascholing. Ze gaan daarbij vooral in op het bestaande aanbod. De professionalisering is voor sommige leraren nog onvoldoende afgestemd op de reële noden. Die zijn vooral van vakdidactische aard: de aanpak van de historische vaardigheden op het vereiste beheersingsniveau en de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.

3.1.1.10 Opvoedkunde, stage en verzorging in het tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (D/2002/0279/041)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. Dat blijkt uit een volledig aanbod met voldoende diepgang en een vrij evenwichtige spreiding. De evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De leerlingenresultaten zijn behoorlijk tot zeer goed.

Onderwijsaanbod	De leraren bewaken met zorg het aanbod van de verschillende
<i>Volledigheid</i>	leerplandoelstellingen. Hierbij hebben ze aandacht voor vakoverschrijdende
<i>Evenwicht</i>	samenwerking en oriënteringsgerichte doelstellingen onder de vorm van
<i>Beheersingsniveau</i>	opdrachten, projecten en studiebezoeken. Dit draagt bij tot de voorbereiding van
<i>Samenhang</i>	de leerlingen op het vervolgonderwijs.

Voor de planning en de lesinhouden van het vak opvoedkunde is er een indeling gemaakt in functie van de stage. Zo staan de leerplandoelstellingen met betrekking tot ontwikkelingspsychologie en pedagogisch handelen bij kinderen, in het eerste leerjaar op het programma en de doelen gerelateerd aan de ontwikkeling vanaf de adolescentie komen in het tweede leerjaar van de derde graad aan bod. De leerplandoelstellingen met betrekking tot psychische functies, sociale vaardigheden en zelfbeeld staan gespreid over de twee jaren voldoende centraal. De lesinhouden worden leerplangericht aangeboden waarbij men oog heeft voor het verwerven van wetenschappelijke basisinzichten, het gebruik van actuele bronnen, casussen en integratie van de stage-ervaringen. De opdrachten worden voldoende inge oefend op het juiste beheersingsniveau.

Ook voor het vak verzorging staat de planning van de lesinhouden in functie van de doelgroepen en de organisatie van de stage. Naast de belangstelling voor 'visies omtrent gezondheid en welzijn' worden ook de 'gezondheids- en welzijnsgerichte vaardigheden en attitudes' voldoende aangescherpt binnen de lessen en de stageopdrachten. Voor de doelstellingen over gezondheidsvoorlichting en –opvoeding zijn er overkoepelende opdrachten met het vak seminarie en in de geïntegreerde proef.

Het vak seminarie biedt ondersteuning voor de specifieke vakken, stage en de geïntegreerde proef. Vakoverschrijdend voorzien de leraren in een degelijke voorbereiding op de stage en voldoende mogelijkheden tot reflectie. Sociale vaardigheden en attitudes worden ruim voldoende benadrukt binnen deze context. Via samenwerking met lokale voorzieningen ontstaan er ruime kansen om verschillende visies en thema's te exploreren binnen de gezondheids- en welzijnssector.

De school kiest voor alternerende stage. In het eerste leerjaar lopen de leerlingen enkel stage in een kleuterschool. Deze keuze beperkt de leerkansen bij de leerlingen om verschillende doelgroepen en werkplekken in hun diversiteit te leren kennen. Ook beperkt dit de keuze van een stageplaats in het tweede

leerjaar in functie van studie- en beroepsoriëntatie. De leraren compenseren deze beperking grotendeels via het aanbod in de component seminarie. De stageopdrachten krijgen een kwaliteitsvolle en leerplangerichte invulling en sluiten goed aan bij het profiel van de studierichting. Toch blijven er nog mogelijkheden liggen om te komen tot persoonlijke standpuntbepaling ten aanzien van verschillende visies en in functie van de eigen studieloopbaan en eventuele beroepsmogelijkheden.

De geïntegreerde proef is geënt op vrijwilligerswerk en stage-ervaringen. De begeleiding gebeurt hoofdzakelijk vanuit seminarie. Het eindwerk bevat verschillende groeps- en individuele opdrachten. Niettegenstaande enkele opdrachten afgelijnd zijn vanuit verschillende vakken, heeft het geheel een geïntegreerd karakter. Er is een duidelijke ondersteunende functie van de vakken van de basisvorming merkbaar.

De leerlingen krijgen een grote verantwoordelijkheid ten aanzien van de doelgroep, waarbij ze kunnen rekenen op degelijke procesbegeleiding van de leraren.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	In afwachting van de nieuwbouw en de renovatiewerken vinden de lessen van het specifieke gedeelte plaats in klascontainers. Deze missen de nodige aankleding om de leerplanrealisatie te ondersteunen. De leraren beschikken wel over voldoende mogelijkheden en didactische middelen om de leerstof te visualiseren en vaardigheden in te oefenen. Voor de doelstellingen met betrekking tot het opzoeken en verwerken van informatie kunnen de leraren vrij vlot beschikken over een computerlokaal.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk in de verschillende opleidingsvakken is behoorlijk. De examenvragen betreffen zowel kennis als vaardigheden. De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt via taken, toetsen, praktijklessen en projecten waarbij de opdrachten voldoende afgestemd zijn op het juiste beheersingsniveau. Het soms mild toekennen van punten bij toetsen en examens haalt de leerlingenresultaten onnodig omhoog. Door hergebruik van een groot deel van de examenvragen voor opvoedkunde komt de betrouwbaarheid van de examens in gevaar.

Voor de stages zijn de evaluatiecriteria transparant en sluiten ze nauw aan bij de leerplandoelstellingen. Zowel de tussentijdse evaluatie als de eindevaluatie van de stage is representatief. De zelfevaluatie van de leerlingen en de evaluatiedocumenten voor mentoren en stagebegeleiders zorgen voor een brede beeldvorming van de leerling.

Voor de GIP worden duidelijke scorewijzers gehanteerd. Zowel individuele als groepsopdrachten worden voorzien van criteria en gerichte feedback. Een jury samengesteld uit vakleraren en externen geeft een beoordeling op proces- en productgerichte activiteiten. Leerlingen worden consequent bij de evaluatie betrokken.

De resultaten voor de onderzochte vakken zijn goed tot zeer goed. De deelname aan het vervolgonderwijs ligt hoger dan het Vlaamse gemiddelde, maar het studiesucces is aanzienlijk lager. Hier ervaart de school het niet aanbieden van een bso-richting Personenzorg en de aansluitende specialisatiejaren als een tekort. Tevens kan de eigen milde evaluatie, waardoor leerlingen geen correct beeld hebben over hun studiemogelijkheden en soms een weinig realistische studiekeuze maken, hiervoor een verklaring vormen.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Een positief en veilig leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen.
	De vakdeskundigheid, het engagement en de warme professionaliteit van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement en de studiehouding.
	Het zelfontwikkeld cursusmateriaal wordt regelmatig aangepast aan de recente ontwikkelingen in het studie- en beroepenveld. Het aanbrengen van duidelijke criteria is nog een uitdaging. De leraren maken gebruik van verschillende werkvormen en relevante studiebezoeken om delen van het beroepenveld te verkennen waar stage minder geschikt of onmogelijk is. Dit biedt een meerwaarde ten aanzien van de realisatie van het curriculum.
	Voor stages en de geïntegreerde proef is de begeleiding kwaliteitsvol. De begeleidingsfrequentie is hoog en er is aandacht voor gerichte feedback gedurende het proces en de evaluatie.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De goede samenwerking van de vakgroep leidt tot een gelijkgerichte visie op de opleiding en tot het op elkaar afstemmen van de vakken van het specifieke gedeelte zowel naar planning als naar inhoud. De leraren volgen nauwgezet de ontwikkelingen in het studie- en beroepenveld op. Ze nemen ook deel aan netwerking en houden zo de opleiding up-to-date. De positieve sfeer en de openheid om te leren sieren de vakgroep.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) op. Zij investeert in een deskundig team dat verder uitvoering geeft aan een masterplan (2004). Op de campus werden en worden renovatiewerken uitgevoerd. Dat belet niet dat het beheer van de instelling voortdurend moet afwegen welke renovaties voorrang krijgen.

Een verklaring waarom het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet sneller inspelen op de vastgestelde en gekende tekorten ligt deels in het feit dat deze vaak van bouwtechnische aard zijn, die de school met grote bouw dossiers tracht op te lossen. Het resultaat is dat sommige dossiers uitgevoerd zijn, andere gepland en nog andere niet goedgekeurd zijn. Hierdoor verloopt heel wat tijd vooraleer verbeteringen gerealiseerd zijn. Sommige tekorten krijgen een gedeeltelijke oplossing, andere blijven zonder gevolg. Sinds kort tracht de school ook beter in te spelen op de tekorten die de leraars signaleren en die in eigen beheer kunnen worden opgelost.

De school betreft haar personeel en haar leerlingen in het BVH-beleid. Het personeel heeft de gelegenheid om tekorten op een systematische manier te signaleren en de verslagen van het Comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW) zijn consulteerbaar. Leerlingen worden op een positieve manier gestimuleerd om verantwoordelijkheid op te nemen.

Uit de controles en de adviezen van externe controlediensten, de externe en de interne preventiedienst en de inventarisering van de tekorten op klasniveau door de leerkrachten, blijken er tal van tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van 'bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne'. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de compartimentering van de traphallen, het brandwerend maken van de stookplaats in gebouw L, het ontbreken van noodverlichting, de verkeerde richting van de vluchtdeuren in gebouw L en onvoldoende toiletten. Veel van deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting nog onvoldoende opgelost.

Toch heeft de school de voorbije jaren verscheidene acties ondernomen om specifieke tekorten te verbeteren. Zo was er bijvoorbeeld de renovatie van het klooster en werden ramen en speelplaats vernieuwd. Het jaaractieplan 2014-2015 voorziet bovendien in een renovatie van toiletten en het

confirmeren van de elektrische installatie voor laagspanning. De eigen technische dienst tracht nu sneller gevolg te geven aan de tekorten die in eigen beheer kunnen worden opgelost.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting de meeste locaties van de leer- en werkomgeving. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten en de uitgevoerde verbeteringen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Opvallend is het onvoldoende gevolg geven aan het brandveiligheidsverslag van 2000 inzake compartimentering. Er werden organisatorische maatregelen genomen op basis van het brandveiligheidsverslag van 2012 in afwachting van een oplossing ten gronde (bijvoorbeeld het niet langer gebruiken van een zolderverdieping). Ook voor het gebouw L waar sommige personeelsleden werken, kan de school de veiligheid onvoldoende aantonen en werd geen gevolg gegeven aan het brandveiligheidsverslag van 2009. De school voldoet ook niet aan de norm inzake de grootte van de overdekte speelplaatsen en het beheersplan voor legionella wordt niet gecontroleerd. In tegenstelling tot de afspraken binnen de school reden er ook wagens op de speelplaats tijdens verschillende speeltijden.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. De instelling kent de vastgestelde tekorten. Het beheer ervan resulteert in een gedeeltelijke verbetering van deze tekorten. Met behulp van een bijgestuurd masterplan moet het mogelijk zijn de andere tekorten op eigen kracht te verbeteren.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft geen specifieke missie en visie over leerbegeleiding ontwikkeld en er zijn geen operationele doelstellingen vooropgesteld, maar de leerbegeleiding zit wel vervat in de algemene schoolvisie en is als jaarprioriteit opgenomen in het schoolwerkplan van het huidige schooljaar. De school constateerde de voorbije schooljaren dat heel wat leerlingen onvoldoende gemotiveerd zijn om te studeren. Daarom wil men nu, naast de reeds bestaande initiatieven, specifiek inzetten op studiehouding,-methode en -motivatie en coöperatief leren. Er is, vaak per graad, een brede waaier van acties opgezet.

De school investeert ernstig in de leer(ling)begeleiding door het inzetten van een pedagogisch directeur, graadcoördinatoren, leerlingbegeleiders en diverse werkgroepen. Ze betreft hierbij het CLB als ondersteunende partner. Ook de GON(geïntegreerd onderwijs)-begeleiders worden bij de leerbegeleiding betrokken.

Om de taalvaardigheid van de leerlingen in kaart te brengen worden alle leerlingen van het eerste leerjaar van de eerste graad bij het begin en het einde van het schooljaar getest op verschillende aspecten van taalbeheersing.

Ondersteuning Het openleercentrum van de school is dagelijks vrij toegankelijk voor individueel of groepsgebonden onderzoekwerk.

Preventief zijn er voor de leerlingen van de eerste graad ingeroosterde lessen leren leren. Hiervoor zijn degelijke werkboekjes opgesteld. Men baseert zich op de OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren). Thema's als onder meer boekentas maken, plannen, regelmatig studeren, memoriseren, schematiseren, examens voorbereiden komen aan bod. In de tweede graad zijn de werkbundels leren leren gericht op studieregulering en het ontdekken van de eigen leerstijl. Ze worden gerelateerd aan de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. In de derde graad focust men op het leren notities maken, leren synthetiseren voor de verwerking van grote leerstofgehelen, op de opdrachten voor de geïntegreerde proef en onderzoekscompetentie en op de studieoriëntering naar het hoger onderwijs. Voor alle leerlingen stelt de school een studieplanningsdocument ter beschikking met een (zelf)evaluatie over de geplande en werkelijk bestede studietijd. In het openleercentrum kunnen leerlingen terecht voor hulp en begeleiding bij de verwerking van taken en opdrachten.

De school voorziet in avondstudie en studeren op school tijdens de examens. Curatief zijn er diverse initiatieven om leerlingen met studieproblemen te ondersteunen. Voor taalzwakke leerlingen wordt door taalcoaches taalremediëring aangeboden. Leerlingen van de tweede graad geven extra hulpllessen aan de leerlingen van het eerste leerjaar van de eerste graad. In alle graden is er in remediëring voorzien voor een aantal vakken. Leerlingen werken met zelfstudiepakketten en daaropvolgende toetsen leerachterstanden weg. Verder gebeurt de remediëring via verplichte vaktaken, waarbij de

leervorderingen met evaluatie- en feedbackdocumenten worden opgevolgd. Aan de leraren wordt gevraagd om op vrijwillige basis een aantal leerlingen te coachen in een individueel begeleidingstraject, gericht op studiemethode en –motivatie. Leerlingen worden doorverwezen door de cel leerlingbegeleiding of op vraag van de ouders. De pedagogische directie coördineert de coaching. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen zijn individuele stappenplannen uitgewerkt met duidelijke afspraken over de diverse zorgmaatregelen. Bij deze afspraken worden, naast het CLB en de cel leerlingbegeleiding, ook de leerlingen en de ouders als gelijkwaardige partners betrokken.

Voor de vakgebonden leerbegeleiding doet de school een beroep op de vakleraren. Voor alle vakken worden duidelijke afspraken gemaakt over lesmateriaal en het in orde zijn met taken en opdrachten en krijgen de leerlingen voor de voorbereiding van toetsen en examens studietips en leerstofoverzichten aangereikt. Na de examens volgt een foutenanalyse en een (zelf)evaluatie die met elke leerling kan worden besproken. In het aso organiseren de leraren wiskunde bij het begin van het tweede leerjaar een test die informatie moet leveren over de slaagkansen voor het vak op het einde van de tweede graad. Voor een aantal leerlingen resulteert die test in extra remediëring of in een heroriëntering naar een andere studierichting. In de studierichting sociale en technische wetenschappen voorzien de leraren voor zij-instromende leerlingen in extra opvang via lesmateriaal en inhaallessen.

Doeltreffendheid De school heeft wel een globaal zicht op de leerbegeleiding, maar de effecten worden nog niet systematisch en cijfermatig in kaart gebracht, geanalyseerd en gebruikt voor eventuele bijstellingen. Dat geldt onder meer voor de resultaten van de tweede taalvaardigheidstest en voor de leerlingenattesteringen. Voor een aantal deelaspecten verzamelt de school wel gegevens. Voor moderne talen, en meer bepaald voor Engels, wordt van alle leerlingen een taalportfolio bijgehouden met de informatie over de diverse taalvaardigheden. De resultaten van de schoolverlaters en de oud-leerlingen in het vervolgonderwijs worden opgevolgd, maar deze worden nog niet gebruikt voor bijstellingen in het leerproces en voor de studiekeuzebegeleiding van de leerlingen.

De gegevens over de leerbegeleiding worden geregistreerd in het digitale leerlingenvolgsysteem. Dat is duidelijk gestructureerd in verschillende begeleidingscategorieën. De meeste gegevens zijn voor alle betrokken leraren toegankelijk. Steeds meer leraren maken gebruik van het leerlingenvolgsysteem, zowel voor het inbrengen als voor het raadplegen van informatie. De gegevens over de leerbegeleiding worden ook besproken en opgevolgd in de begeleidende klassenraden. De specifieke zorgmaatregelen voor de leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen worden op regelde basis geëvalueerd en, indien nodig, bijgesteld.

De leden van de pedagogische raad en een steekproef bij leerlingen en ouders werden recentelijk bevraagd over de belemmerende factoren bij het zelfstandig studeren. De gegevens zijn zeer zorgvuldig verwerkt en geanalyseerd.

Ontwikkeling Inzake deskundigheidsbevordering worden de leraren door het CLB en de GON-begeleiding voldoende ondersteund voor de toepassing van de begeleidingsmaatregelen voor de leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen. Verder worden, onder meer op het niveau van de scholengemeenschap, professionaliseringssessies voor de coaching gepland. Er is

op school ook een coachingsmap aangelegd met begeleidingsmateriaal. De recente bevraging over het studiefalen leidt tot de ontwikkeling van bijkomende preventieve acties. Deze staan vaak nog in een beginfase. Een groep leraren neemt deel aan een internationaal project voor onderwijsontwikkeling en -vernieuwing. Ook dat zal volgens de betrokkenen leiden tot de ontplooiing van nieuwe acties.

Het is voor de school een uitdaging om alle (op stapel staande) initiatieven en activiteiten in alle vakken en bij alle leraren te implementeren.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft geen specifieke visie over haar evaluatiepraktijk. De aansturing van het evaluatieproces verloopt hoofdzakelijk via richtlijnen met betrekking tot de planning en de organisatie van de evaluatie. Zij bevatten geen aanwijzingen over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie en over transparante evaluatiecriteria: representativiteit ten aanzien van de leerplandoelstellingen en de vernieuwde leerplanconcepten, de verhouding tussen kennis en vaardigheden, proces- en productevaluatie, basis en uitbreiding en persoons- en vakgebonden attitudes. Daarvoor wordt de verantwoordelijkheid gelegd bij het vakgroepenoverleg en rekent de directie op de deskundigheid van de leraren.

De vakgroepen beslissen autonoom over de inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk. Hierdoor hanteert de school een weinig overzichtelijke mengvorm van evaluaties.

De school beschikt over een visietekst over haar deliberatiebeleid. Zij omschrijft haar deliberatiehouding als positief en prospectief.

Ondersteuning De richtlijnen vervat in het schoolreglement en het vademecum voor de leraren hebben enkel betrekking op het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal en het gewicht van de trimester- of semestersresultaten.

De school neemt initiatieven om de leerbegeleiding te laten aansluiten op de evaluatiepraktijk. Leerlingen met slechte toets-/examenresultaten krijgen via vakgebonden taken (vaktaken) een remediëringsoopdracht. De resultaten hiervan worden besproken tijdens de volgende klassenraden of de einddeliberatie.

De school communiceert over de studieresultaten van de leerlingen via de rapporten voor dagelijks werk, de trimester- of semesterrapporten en het jaarsyntheserapport. De trimester- en semesterrapporten bevatten een cijfermatige verrekening per vak van de studieresultaten voor dagelijks werk en/of gespreide evaluatie en/of examens. De rapportering wordt organisatorisch ondersteund door een digitaal rapportensysteem. Daarin is ruimte voor vak- en algemene commentaar. Het beleid stimuleert de leraren om de rapportcijfers met degelijke commentaren te onderbouwen.

Doeltreffendheid Het gebrek aan voldoende inhoudelijke aansturing, ondersteuning en opvolging van de evaluatiepraktijk, heeft als gevolg dat de leerlingenevaluatie op vakniveau een wisselende kwaliteit vertoont. Er werden voorbeelden van goede praktijk aangetroffen waar de onderwijs- en evaluatiepraktijk uitgaan van de eindtermen en leerplandoelstellingen. In deze vakken is de evaluatie overwegend competentiegericht en betreft men ook vaak de leerlingen bij de beoordeling via zelf- en peerevaluatie. In andere vakken blijkt dat de evaluatie veel minder valide

of leerplangericht is. In deze vakken overheerst de reproductieve bevraging van kennis en komt men te weinig tot het toetsen van vaardigheden. Bovendien worden voor meerdere vakken examenvragen over de jaren heen hernomen wat de betrouwbaarheid van de resultaten aantast.

De evaluatie van stages, de geïntegreerde proef en de onderzoekscompetentie wordt niet beleidsmatig gecoördineerd, maar verschillend ingevuld naargelang van de studierichting. In alle studierichtingen voldoet de organisatie van de geïntegreerde proef aan de reglementaire richtlijnen met betrekking tot het geïntegreerd karakter, de proces- en productevaluatie en de inbreng van externe jury.

De afspraken met betrekking tot de rapportcommentaren worden niet altijd opgevolgd. Voor de meeste vakken wordt commentaar gegeven, doorgaans opbouwend en positief geformuleerd, maar de analyse van de leervorderingen is meestal weinig diepgaand en zelden gekoppeld aan een remediëringstraject.

De wettelijke verplichting om de toekenning van B- of C-attesten te motiveren wordt nageleefd. De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de eisen van de regelgeving. Uitgestelde beslissingen zijn uitzonderlijk. De school maakt gebruik van het systeem van vaktaken en in sommige vakken portfolio om tekorten te remediëren en de slaagkansen in het volgende leerjaar te bevorderen.

De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk en de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs. De analyses beperken zich overwegend tot een statistische verwerking. Op vakniveau leiden de analyses zelden tot een bijsturing van de onderwijspraktijk.

Ontwikkeling Tijdens de voorbije schooljaren werden op het vlak van de evaluatiepraktijk weinig initiatieven genomen. In sommige vakken neemt de vakgroep zelf het initiatief om de leerlingenevaluatie bij te sturen en zich daarin te professionaliseren. De directie beseft dat de school nog voor een aantal uitdagingen staat en heeft de evaluatiepraktijk opgenomen in het prioriteitenplan voor dit schooljaar. Een belangrijke doelstelling voor de toekomst is de transparantie in de evaluatie en de rapportering.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Visieontwikkeling De school geeft aan dat ze haar opvoedingsproject beschouwt als een soort 'grondwet' waarop de betrokkenen in hun pedagogisch handelen steeds kunnen terugvallen. De beleidsvisie 'Groots in leven en leren' steunt op het opvoedingsproject dat streeft naar een goede leef-, leer- en geloofsgemeenschap. De visie verwijst naar specifieke context- en inputkenmerken van de school. Als leergemeenschap heeft de school niet alleen aandacht voor de intellectuele ontwikkeling van de leerlingen, maar ook voor de persoonlijkheidsvorming. De schoolvisie is uitgewerkt in beleidsdocumenten en wordt intern en extern gecommuniceerd. Voor de realisatie van het opvoedingsproject organiseert de school verschillende activiteiten. De lesuitval die daarmee gepaard gaat, zet de leerplanrealisatie in sommige vakken onder druk. De leerbegeleiding zit vervat in de algemene schoolvisie.

Leiderschap De school wordt gekenmerkt door een enthousiasmerend leiderschap dat het schoolteam sterk wil betrekken bij het schoolgebeuren. Elk lid van het directieteam heeft eigen bevoegdheden. Binnen directie en middenkader zijn er voldoende communicatie- en overlegmogelijkheden. Dit resulteert in een gecoördineerde, consistente werking waar alle participanten een duidelijk zicht hebben op verantwoordelijkheden en aanspreekpunten. De directieleden worden op schoolniveau ondersteund door een gemotiveerd middenkader en voor schooloverstijgende materies ook door de scholengemeenschap. De directie hecht veel belang aan vertrouwen, communicatie en informatiedoorstroming. Er is een goede aansturing van de organisatie en een voldoende responsabilisering van de leraren. Maar door het ontbreken van een gerichte opvolging verloopt het werken met 'zelfsturende teams' nog niet overal optimaal.

Besluitvorming Na de vorige doorlichting heeft de school met succes gewerkt aan de structurele uitbouw van het middenkader. Het besluitvormingsproces is transparant en vormt een ondersteuning voor de vernieuwende initiatieven die door het directieteam opgezet en aangestuurd worden. Er is formeel en informeel overleg tussen de school en het schoolbestuur. Aanvullend is er intens informeel en formeel overleg tussen de leden van het directieteam en tussen het directieteam en de personeelsleden met coördinatiefuncties. Het vertrouwen in de vakdeskundigheid en verantwoordelijkheid van de individuele leraren en vakgroepen is groot. De vakcoördinatoren vormen de brug tussen het beleid en de individuele leraren. De school beschikt over de reguliere participatieorganen: een schoolraad, een ouderraad, een pedagogische raad, leerlingenraad en een lokaal onderhandelingscomité. Zij oefenen hun bevoegdheden uit in overeenstemming met de regelgeving. In één of meer van de aanwezige participatieorganen zijn leerlingen, personeelsleden, ouders en externen vertegenwoordigd. Via het elektronisch leerplatform kunnen de personeelsleden, de leerlingen en de ouders kennis nemen van de genomen beslissingen in de respectievelijke besluitvormingsorganen. De aanpak van het beleid werkt prestatiebevorderend en zorgt voor een globaal goed welbevinden.

Kwaliteitszorg De school is al enkele schooljaren bezig met de uitbouw van kwaliteitszorg. Ze heeft een uitgeschreven visie op de interne kwaliteitszorg, en vertaalt die in beleidsplannen en actieplannen. Met het kwaliteitsdecreet als referentiekader en kwaliteitsanalyses als uitgangspunt ontwikkelde de school een kwaliteitsplan voor de periode 2013-2018 rond de domeinen context, input, proces en output. Om het kwaliteitsplan uit te voeren is er jaarlijks een prioriteitenplan.

De school organiseert gerichte bevragingen in functie van haar strategisch plan en voert metingen uit rond de (studie)vorderingen van de leerlingen, de interne doorstroming, de (mogelijke) uitval, de leerprestaties, de tevredenheid van interne of externe actoren en de resultaten in het vervolgonderwijs. Een aantal analyses wordt vertaald in strategische en operationele doelstellingen en concrete actiepunten. De kwaliteitscontrole op de uitvoering van de processen en op een competentiegericht leerplanrealisatie is veeleer minimaal. De oorzaak is te vinden in een groot vertrouwen in de professionaliteit en de beroepsfierheid van de uitvoerders. Dit leidt in sommige processen of vakken tot kwaliteitsverschillen in de uitvoering.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de VOET op schoolniveau.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De onthaalcultuur.
- De aandacht voor orde en netheid.
- Het engagement van de personeelsleden.
- De brede vorming via schoolinterne en extramurale activiteiten.
- De recente ontwikkeling binnen de leerbegeleiding.
- De openheid naar alle leerlingen en de leerlingenparticipatie.
- De deelname aan externe evaluaties.
- De aandacht voor het algemeen welbevinden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het participatief en innovatief leiderschap.
- De planmatige bepaling van beleidsprioriteiten en acties afgestemd op de noden van de school.
- De gegevensverzameling in het teken van kwaliteitszorg.
- De organisatie van de schoolwerking en schooladministratie.
- De aandacht voor communicatie en netwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het competentie leren conform de eisen in de leerplannen in sommige vakken.
- De integratie van ICT in een aantal vakken.
- Het creëren van een krachtige leeromgeving in een aantal vakken.
- Het bewaken van de doeltreffendheid van de leerbegeleiding.
- Het afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelstellingen in een aantal vakken.
- De doelgerichtheid en de transparantie van evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en opvolging van de onderwijsprocessen op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso tweede graad in de studierichtingen Lichamelijke opvoeding en sport en Sociale en technische wetenschappen (wordt opgevolgd).
- De bewoonbaarheid en de veiligheid van de leer- en werkomgeving. (wordt opgevolgd).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Lichamelijke opvoeding en sport	wiskunde	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **07-10-2017** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jos VERMIJL de inspecteur-verslaggever	Kristof SCHEPERS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	